

ДО ПИТАННЯ ЕВОЛЮЦІЇ СТАНОВЛЕННЯ
ПАЗАРИТО-ХАЗЯЇННИХ ВІДНОСИН

Згідно існуючих поглядів (Орлов, 1953, Гинецинская, 1968, Кауфман, 1988), еволюція паразитичних організмів відбувається в тісному взаємозв'язку з еволюцією тварин-хазяїв. Відомо, що життєві цикли переважної більшості сучасних трематод пов'язані з червоногими моллюсками, що обумовлено становленням їх примітивного життєвого циклу, який співпадає з періодом становлення сучасної фауни прісноводних легеневих та зябрових червоногих моллюсків (Мауг, 1957, Беспрозванных, 2008). Сучасний склад *Gastropoda* є досить чисельним і різноманітним. Натомість й видовий склад паразитуючих в них трематод є також об'ємним.

Аналіз літературних джерел свідчить, що споріднені хазяї населені спорідненими паразитами, хоча певні випадки відсутності специфічності обумовлені подібністю біології хазяїв, або морфологічною подібністю в будові органів. Згідно поглядів дослідників (Мауг, 1957), між спорідненістю хазяїв та відповідно їх паразитів не може бути повної кореляції. Схожість екологічних умов сприяє обміну паразитами. Так, метацицеркарії родини *Strigeidae* паразитують у різноманітних видах риб, амфібій та п'явок, а марити у чисельних видах птахів та ссавців. В процесі еволюції можуть відбуватися значні зміни життєвих циклів трематод (Гинецинская, 1968). Проте, зв'язки між партенітами трематод і моллюсками практично не порушуються, оскільки для паразитів це вкрай недоцільно.

Натомість, цестоди дуже рідко використовують моллюсків, зокрема червоногих як проміжних хазяїв (В. В. Корнюшин, А. В. Корнюшин, 2006). Проте такі переходи до моллюсків від інших безхребетних — проміжних хазяїв часом відбувались у процесі еволюції різних груп цестод. У всіх таких випадках (*Davainea* spp., *Markevichella* spp., *Molluscotaenia* spp.) рееструється широка специфічність цестод певних видів до моллюсків як проміжних хазяїв.

За останні роки, внаслідок тривалого антропогенного впливу відбуваються повільні безповоротні екологічні зміни в життєвих умовах хазяїв, що, ймовірно, на нашу думку, призведе до порушення відносної рівноваги в системі паразит-хазяїн у бік паразита, на його користь.